

На основу члана 41. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 10/13) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС и 44/14),

Влада доноси

УРЕДБУ

о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање

"Службени гласник РС", бр. 111 од 29. децембра 2015, 83 од 27. августа 2021.

И. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овом уредбом прописују се:

- 1) граничне вредности емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање;
- 2) садржај извештаја о билансу емисије;
- 3) начин достављања података о емисијама за потребе информационог система и рокови достављања података.

Одредбе ове уредбе не примењују се на процесе термичког третмана отпада.

Одредбе ове уредбе не примењују се на активности и инсталације које користе испарљива органска једињења.

Члан 2.

Стационарни извори загађивања, у смислу ове уредбе, јесу индустријски погони, технолошки процеси, одређене активности и уређаји из којих се загађујуће материје испуштају у ваздух.

Мерење емисије

Члан 3.

Емисија загађујућих материја у ваздух из стационарног извора загађивања утврђује се мерењем и/или израчунавањем емисионих параметара на основу резултата мерења.

Мерење емисије загађујућих материја из стационарних извора загађивања врши се у складу са одредбама прописа којим се уређују мерења емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања.

Значење израза

Члан 4.

Поједини изрази употребљени у овој уредби имају следеће значење:

- 1) *емисија* је испуштање загађујућих материја у гасовитом, течном или чврстом агрегатном стању из стационарног извора загађивања у ваздух;
- 2) *отпадни гасови* су гасови испуштени у ваздух који садрже загађујуће материје у чврстом, течном или гасовитом стању;
- 3) *гранична вредност емисије (ГВЕ)* је максимално дозвољена вредност концентрације загађујуће материје у отпадним гасовима из стационарног извора загађивања која може бити испуштена у ваздух;
- 4) *тачкасти извор (емитер)* представља извор загађивања код кога се загађујуће материје испуштају у ваздух кроз за то посебно дефинисане испусте (димњак, цев);

5) емисиони параметри су масена концентрација, масени проток и емисиони фактор:

– масена концентрација (изражена у јединици $\text{mg}/\text{нормални м}^3$) је маса емитованих загађујућих материја у односу на јединицу запремине у сувом отпадном гасу на температури $0\text{ }^\circ\text{C}$ ($273,15\text{ K}$) и притиску $101,3\text{ kPa}$ под прописаним запреминским уделом кисеоника у отпадном гасу,

– масени проток (изражен у јединици kg/h) је маса емитованих загађујућих материја у јединици времена,

– емисиони фактор (изражен у јединици kg/t или у јединици kg/MWh) је маса емитованих загађујућих материја у односу на масу произведеног продукта или јединицу произведене енергије тј. маса емитоване загађујуће материје по јединици делатности (исказане количином производа, износом (вредношћу) произведене енергије, количином потрошеног енергента или сировине или величином обављеног посла);

6) радни часови представљају време, изражено у часовима, током којег се испуштају загађујуће материје из стационарног извора загађивања у ваздух у раду, осим периода покретања и заустављања стационарног извора;

7) нови стационарни извор загађивања је стационарни извор који поседује употребну дозволу издату после дана ступања на снагу ове уредбе а у недостатку употребне дозволе грађевинску дозволу или који је пуштен у рад после дана ступања на снагу ове уредбе;

8) постојећи стационарни извор загађивања је стационарни извор који поседује употребну дозволу издату пре дана ступања на снагу ове уредбе а у недостатку употребне дозволе грађевинску дозволу или који је пуштен у рад пре дана ступања на снагу ове уредбе;

9) технолошки процес је скуп поступака којима се из одређених полазних сировина и адитива добија један или више сличних производа;

10) класа опасности је класа одређена на основу физичко-хемијских и токсиколошких карактеристика загађујућих материја утврђена у Прилогу 2. ове уредбе;

11) AOT 40 (изражена у $\mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{сати}$) је сума разлике између једночасовних концентрација приземног озона већих од $80\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$ (= 40 ppb – делова у милијарди) и $80\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$ у току одређеног временског периода израчуната на основу једночасовних вредности мерених између 8.00 и 20.00 часова по централноевропском времену сваког дана;

12) AOT 60 је сума разлике између једночасовних концентрација приземног озона већих од $120\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$ (= 60 ppb – делова у милијарди) и $120\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$, рачуната у току године;

13) критични ниво је концентрација загађујућих материја у ваздуху изнад које се, према постојећим сазнањима, могу јавити директни штетни утицаји на рецепторе као што су људи, биљке, екосистеми или материјали;

14) критично оптерећење је квантитативна процена изложености једној или више загађујућих материја испод које се, према постојећим сазнањима, не јављају значајни штетни утицаји на одређене осетљиве елементе животне средине;

15) просторна мрежа (grid cell) је мрежа квадрата $150\text{ km} \times 150\text{ km}$ која се користи при мапирању критичних оптерећења на европском нивоу и при праћењу емисија и таложења загађујућих материја из ваздуха у складу са Програмом сарадње за праћење и процену прекограничног преноса загађујућих материја у ваздуху на велике удаљености у Европи (Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the long-range Transmission of Air Pollutants in Europe – EMEP);

16) испарљива органска једињења за која се одређују максималне националне емисије (Non-Methane Volatile Organic Compounds – NMVOC) су сва органска једињења која потичу од људских активности, осим метана, која могу да производе фотохемијске оксиданте, реагујући са оксидима азота у присуству сунчеве светлости;

17) укупни оксиди азота изражени као NO_2 ($\text{mg}/\text{нормални м}^3$) су укупни оксиди азота а изводе се рачунски на основу измерених концентрација NO и NO_2 према следећој једначини:

$$\text{NO}_2 \text{ укупни} = \text{NO}_2 + \left(\text{NO} \cdot \left(\frac{M_{\text{NO}_2}}{M_{\text{NO}}} \right) \right)$$

где је:

NO_2 – укупни оксиди азота изражени као NO_2

M_{NO_2} – моларна маса NO_2

M_{NO} – моларна маса NO

18) *надлежни орган* је министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) или надлежни орган за послове заштите животне средине аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе у складу са законом.

Члан 5.

Загађујуће материје, у смислу ове уредбе, јесу:

- 1) укупне прашкасте материје;
- 2) прашкасте неорганске материје;
- 3) неорганске гасовите материје;
- 4) органске материје;
- 5) карциногене материје.

II. ГРАНИЧНЕ ВРЕДНОСТИ ЕМИСИЈА ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ПОСТРОЈЕЊА

Члан 6.

На стационарне изворе загађивања из Прилога 1. Граничне вредности емисија за одређене врсте постројења, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део, примењују се граничне вредности емисије прописане овим прилогом.

На стационарне изворе загађивања из става 1. овог члана примењују се и граничне вредности емисије из Прилога 2. Опште граничне вредности емисије, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део, за оне загађујуће материје које се на основу технолошког процеса могу очекивати у отпадном гасу а које нису прописане у Прилогу 1. за предметни стационарни извор загађивања.

Уколико за појединачни стационарни извор загађивања нису прописане посебне граничне вредности емисија у Прилогу 1. ове уредбе, примењују се опште граничне вредности емисије из Прилога 2. за оне загађујуће материје које се на основу технолошког процеса могу очекивати у отпадном гасу.

Члан 7.

Прилогом 1. ове уредбе утврђене су граничне вредности емисија загађујућих материја из постројења:

- 1) за производњу и прераду угља;
- 2) за производњу и прераду метала (црна и обојена металургија);
- 3) минералне индустрије;
- 4) хемијске индустрије;
- 5) за површинску обраду метала;
- 6) за производњу оловних акумулатора;
- 7) постројења за третман отпада и других материјала, изузев термичког третмана;
- 8) постројења за прераду отпадних вода;
- 9) за производњу папира и производа од дрвета и прераду;
- 10) прехранбене индустрије;
- 11) других активности.

III. ГРАНИЧНИ МАСЕНИ ПРОТОЦИ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА

Прашкасте материје

Члан 8.

Стационарни извор загађивања са масеним протоком прашкастих материја од 1 до 3 kg/h опрема се мерним уређајима који континуално прате параметре рада уређаја и постројења за пречишћавање ове загађујуће материје из отпадних гасова (квалитативни мерни инструменти).

Стационарни извор загађивања са масеним протоком прашкастих материја изнад 3 kg/h опрема се мерним уређајима који континуално одређују масену концентрацију прашкастих материја.

Стационарни извор загађивања са емисијама прашкастих неорганских материја, органских материја I и II класе опасности или карциногених материја из Прилога 2. опрема се мерним уређајима који континуално мере масену концентрацију укупних прашкастих материја ако овај масени проток прекорачује петоструку вредност масеног протока датог у Прилогу 2. ове уредбе.

Оператер стационарног извора загађивања у обавези је да пет година чува податке о параметрима рада уређаја и постројења за пречишћавање прашкастих материја добијених мерним уређајима из става 1. овог члана.

Гранични протоци за гасовите загађујуће материје

Члан 9.

Стационарни извор загађивања опрема се мерним уређајима који континуално одређују масену концентрацију гасовитих загађујућих материја, уколико масени протоци тих једињења, прекорачују следеће масене протоке:

1) сумпор диоксид	30 kg/h (30000 g/h)
2) оксиди азота изражени као NO ₂	30 kg/h (30000 g/h)
3) угљен моноксид, у поступку сагоревања	5 kg/h (5000 g/h)
4) угљен моноксид, у свим осталим случајевима	100 kg/h (100000 g/h)
5) флуор и гасовита неорганска једињења флуора изражена као флуороводоник-HF	0,3 kg/h (300 g/h)
6) гасовита неорганска једињења хлора изражена као хлороводоник-HCl	1,5 kg/h (1500 g/h)
7) хлор	0,3 kg/h (300 g/h)
8) водоник сулфид	0,3 kg/h (300 g/h)

Органска једињења

Члан 10.

Стационарни извор загађивања опрема се мерним уређајима који континуално одређују масену концентрацију укупног садржаја угљеника уколико је масени проток органских материја I класе опасности већи од 1000 g/h или уколико је масени проток органских материја I и II класе опасности већи од 2500 g/h.

Жива и њена једињења

Члан 11.

Стационарни извор загађивања са масеним протоком живе и њених једињења, изражених као Hg, већим од 2,5 g/h, опрема се мерним уређајима који континуално одређују масену концентрацију живе.

Параметри отпадног гаса

Члан 12.

Стационарни извор загађивања, за који постоји обавеза континуалног мерења концентрација загађујућих материја, опрема се мерним уређајима који континуално одређују све неопходне параметре стања отпадног гаса (нпр. температуру отпадног гаса, запремински проток отпадног гаса, влажност, притисак, удео кисеоника), ради вредновања и оцене резултата мерења у складу са овом уредбом.

Постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе

Члан 13.

Надлежни орган у интегрисаној дозволи може да:

1) пропише ниже, односно строжије граничне вредности емисија загађујућих материја од оних прописаних у прилозима 1. и 2. ове уредбе и другачије рокове за њихово постизање;

2) пропише граничне вредности емисија и за друге загађујуће материје, за које граничне вредности емисија нису прописане у прилозима 1. и 2. ове уредбе, уколико је то технички и технолошки оправдано, као и рокове за њихово постизање;

3) пропише строжије услове за континуално мерење емисије, тј. и ниже масене протоке од масених протока утврђених овом уредбом.

За постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе, начин мерења емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања утврђује се интегрисаном дозволом у складу са одредбама прописа којим се уређују мерења емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања.

IV. МАКСИМАЛНЕ НАЦИОНАЛНЕ ЕМИСИЈЕ

Одређивање максималних националних емисија

Члан 14.

У циљу одређивања максималних националних емисија ацидификујућих и еутрофикујућих загађујућих материја и прекурсора приземног озона, и то сумпор диоксида (SO_2), оксида азота (NO_x), испарљивих органских једињења (VOC) и амонијака (NH_3) изражених у килотонама, утврђују се:

1) нивои емисија загађујућих материја из става 1. овог члана применом методологија, просторне мреже и временског распореда, утврђених од стране ЕМЕР;

2) нивои емисија загађујућих материја из става 1. овог члана у 1990. години, као референтној, применом методологија, просторне мреже и временског распореда, утврђених од стране ЕМЕР;

3) процене будућих емисија.

По утврђивању максималних националних емисија загађујућих материја из става 1. овог члана доноси се Национални програм за постепено смањивање годишњих максималних националних емисија загађујућих материја и по потреби утврђују се посебне околности због којих је оправдано одступање од утврђених максималних националних емисија.

Смањивање емисија

Члан 15.

Националним програмом за постепено смањивање годишњих максималних националних емисија загађујућих материја из члана 14. став 2. ове уредбе обезбеђују се услови и утврђују рокови за постизање привремених циљева смањења националних емисија на основу критичних оптерећења и критичних нивоа, и то:

1) У односу на смањење нивоа ацидификације:

У подручјима где су критична оптерећења прекорачена, националне максималне емисије морају се смањити за најмање 50% у односу на ниво у референтној 1990. години, у сваком квадранту просторне мреже;

2) У односу на изложеност приземном озону изнад нивоа критичног по здравље људи:

У подручјима где су критична оптерећења приземним озоном изнад нивоа критичног по здравље људи ($AOT_{60}=0$), националне емисије морају се смањити за 2/3 у односу на ниво у референтној 1990. години, у сваком квадранту просторне мреже. Додатно, оптерећење приземним озоном не може прећи апсолутну границу од 2,9 $ppm \cdot h$ у сваком квадранту просторне мреже;

3) У односу на изложеност приземном озону изнад нивоа критичног по вегетацију:

У подручјима где су критична оптерећења приземним озоном изнад нивоа критичног за усеве и вишегодишње засаде ($AOT_{40}=3$ $ppm \cdot h$), националне емисије морају се смањити за 1/3 у односу на ниво у референтној 1990. години, у сваком квадранту просторне мреже. Додатно, оптерећење приземним озоном не може прећи апсолутну границу од 10 $ppm \cdot h$ изражену као прекорачење критичног нивоа од 3 $ppm \cdot h$ у сваком квадранту просторне мреже.

V. НАЧИН ДОСТАВЉАЊА ПОДАТАКА О ЕМИСИЈАМА ЗА ПОТРЕБЕ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА И РОКОВИ ДОСТАВЉАЊА ПОДАТАКА

Регистар

Члан 16.

Регистар стационарних извора загађивања води Агенција за заштиту животне средине (у даљем тексту: Агенција) за потребе Националног регистра извора загађивања у складу са прописом којим је уређена методологија за израду Националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологија за врсте, начине и рокове прикупљања података.

Поред основних података о стационарном извору загађивања, регистар треба да садржи количине загађујућих материја које се испуштају из стационарног извора загађивања, као и друге податке о емисијама.

Извештај о годишњем билансу емисија

Члан 17.

Извештај о годишњем билансу емисија загађујућих материја у ваздух из стационарног извора загађивања оператер доставља Агенцији за Национални регистар извора загађивања, односно органу надлежном за послове заштите животне средине за локални регистар извора загађивања, на обрасцу датом у Прилогу 3. Извештај о годишњем билансу емисија, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део *.

Извештај из става 1. овог члана доставља се Агенцији као електронски документ, уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања, у складу са прописима којима се уређују електронски документ, електронска идентификација и услуге од поверења у електронском пословању. *

Правно лице или предузетник који, у години за коју се подаци достављају, у својим постројењима није имао активности у току којих долази до емисија загађујућих материја у ваздух, дужан је да достави Агенцији изјаву о неактивности која се односи на извештајну годину. Изјава, потписана квалификованим електронским потписом законског заступника или лица овлашћеног од стране законског заступника, доставља се у електронском облику (pdf формат документа) на одговарајућу адресу електронске поште објављену на интернет страници Агенције.*

Подаци из ст. 2. и 3. овог члана достављају се у складу са прописом којим је уређена методологија за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологија за врсте, начине и рокове прикупљања података.*

У образац извештаја из става 1. овог члана уносе се резултати континуалног мерења емисије спроведених у складу са Законом о заштити ваздуха.

У образац извештаја из става 1. овог члана уносе се подаци који су добијени на основу процене само у случају када не постоје резултати континуалног или периодичног мерења емисије спроведених на основу Закона о заштити ваздуха.

Уколико не постоје резултати континуалног мерења емисије, у образац извештаја из става 1. овог члана уносе се подаци добијени прорачуном из резултата свих периодичних мерења емисије загађујућих материја извршених у календарској години у складу са Законом о заштити ваздуха.

Годишње количине обрачунавају се на основу процене само у случају када не постоје резултати континуалног или периодичног мерења емисије спроведених на основу прописа којим се уређује заштита ваздуха и прописа којим се уређује мерење емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања.

*Службени гласник РС, број 83/2021

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 18.

На нове стационарне изворе загађивања примењују се граничне вредности емисија загађујућих материја које су Прилогом 1. прописане за нове стационарне изворе загађивања и опште граничне вредности емисија које су прописане Прилогом 2, почев од дана ступања на снагу ове уредбе.

Члан 19.

На постојеће стационарне изворе загађивања примењују се граничне вредности емисија загађујућих материја које су Прилогом 1. прописане за постојеће стационарне изворе загађивања и опште граничне вредности емисија из Прилога 2, почев од дана ступања на снагу ове уредбе.

Емисије из постојећих стационарних извора загађивања из Прилога 1. ове уредбе морају бити усклађене са граничним вредностима емисија које су Прилогом 1. прописане за нове стационарне изворе загађивања у року од пет година од дана ступања на снагу ове уредбе.

За постојеће стационарне изворе загађивања који подлежу издавању интегрисане дозволе важе рокови усклађивања из става 1. овог члана до издавања интегрисане дозволе.

Члан 20.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

05 број 110-13735/2015

У Београду, 25. децембра 2015. године

Влада

Председник,

Александар Вучић, с.р.

Прилози

Прилог 1. - **Граничне вредности емисија за одређене врсте постројења**

Прилог 2. - **Опште граничне вредности емисија**

Прилог 3. - **Извештај о годишњем билансу емисија**